

Biblioteka Policjanta Prewencji

**Arkadiusz Gadomski
Sebastian Kamiński**

PEŁNIENIE SŁUŻBY PATROLOWEJ

**Słupsk 2016
Szkoła Policji w Słupsku**

Publikacja stanowi materiał dydaktyczny przeznaczony do użytku wewnętrznego Policji. Materiał może być reprodukowany przez policjantów przygotowujących się do realizacji zadań służbowych. Nie wolno go reprodukować ani wykorzystywać w innych celach lub dla innych podmiotów zewnętrznych bez zgody Wydawcy.

Według stanu prawnego na luty 2016 r.

Wydawnictwo Szkoły Policji w Słupsku
Redakcja tekstu: *Grażyna Szot*
Redakcja techniczna: *Grażyna Szot, Zenon Trzeciński*
Projekt okładki: *Marcin Jedynak*

Wydanie VI, poprawione

Szkoła Policji w Słupsku, 76–200 Słupsk, ul. Kilińskiego 42
e-mail: spslupsk@slupsk.szkolapolicji.gov.pl
www.slupsk.szkolapolicji.gov.pl
Słupsk 2016

Spis treści

Wstęp	5
1. Podstawy prawne pełnienia służby patrolowej	7
2. Podstawowe pojęcia	7
3. Zasady pełnienia służby	9
4. Pełnienie służby patrolowej z podmiotami pozapolicyjnymi	11
5. Korzystanie z pomocy instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych, organizacji społecznych oraz osób	13
5.1. Tryb żądania lub zwracania się o udzielenie pomocy	13
6. Nadzór nad pełnieniem służby patrolowej	15
7. Sposoby postępowania policjanta w przypadku czynności nadzorczo-kontrolnych (jako kontrolowany)	16
8. Zasady umundurowania i wyposażenia do służby	16
9. Zadania służby patrolowej	17
10. Odprawa do służby patrolowej	18
10.1. Zasady uczestnictwa policjanta w odprawie do służby	19
11. Taktyka realizacji zadań	20
12. Czynności po zakończeniu służby patrolowej	21
13. Regulacje dotyczące czasu służby patrolowej	22
14. Sposób dokumentowania przebiegu służby	23
Załącznik. Przykład zapisu w notatniku służbowym	27
Bibliografia	29

Wstęp

Podstawową formą pełnienia służby prewencyjnej jest służba patrolowa i interwencyjna. Z uwagi na specyfikę realizowanych zadań policjanci komórek patrolowo-interwencyjnych stanowią najliczniejszą grupę funkcjonariuszy pełniących służbę w bezpośrednim kontakcie z obywatelami.

W toku pełnionej służby realizują ustawowe zadania Policji nastawione przede wszystkim na zapobieganie występowaniu przestępstw i wykroczeń. Reagują na wszelkie naruszenia porządku publicznego, kontrolują miejsca i rejony zagrożone oraz utrzymują stały kontakt ze społecznością nadzorowanego rejonu służbowego w celu systematycznego rozpoznawania potrzeb w zakresie podejmowanych działań policyjnych.

Niniejsze opracowanie zawiera treści dotyczące organizacji i sposobu pełnienia służby patrolowej, zasad współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi. Poruszono również problematykę dotyczącą taktyki realizacji działań oraz sposobu dokumentowania przebiegu służby.

Ponieważ służba w Policji uwarunkowana jest przepisami prawa, zagadnienia programowe należy analizować i przyswajać, korzystając równolegle z tekstów źródłowych wskazanych przepisów.

Proponowany materiał szkoleniowy w znacznym stopniu ułatwi opanowanie treści programowych realizowanych w ramach szkolenia zawodowego podstawowego, a także znajdzie odbiorców przekonanych o potrzebie samokształcenia i bieżącej nauki własnej.

1. Podstawy prawne pełnienia służby patrolowej

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji

Art. 1. 1. Tworzy się Policję jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

(...)

2. Do podstawowych zadań Policji należą:

- 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- 2) ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania,
- 3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,
- 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców,
- 5) nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach,
- 6) kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych (...).

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 1. 1. Zarządzenie określa:

- 1) formy i metody wykonywania zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego przez policjantów pełniących służbę patrolową, a w szczególności: organizację służby patrolowej i sposób pełnienia służby patrolowej (...).

2. Podstawowe pojęcia

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 2. Użyte w zarządzeniu określenia oznaczają:

- 1) organizacja służby patrolowej – zespół czynności polegających w szczególności na analizowaniu i planowaniu służby, przygotowaniu policjantów do służby, w tym ich rozmieszczeniu w terenie oraz koordynacji i nadzoru wykonywania tej służby w celu realizacji zadań ustawowych Policji;
- 2) służba patrolowa lub patrolowanie – wykonywanie zadań służbowych przez policjanta lub grupę policjantów w patrolu pieszym lub z wykorzystaniem środka

transportu służącego do przemieszczania się w określonym rejonie zagrożenia, rejonie odpowiedzialności, na wyznaczonej trasie patrolowej lub w określonym miejscu zagrożonym;

- 3) działania zewnętrzne – działania patrolowe, obchodowe i podstawowe czynności operacyjno-rozpoznawcze, wykonywane przez Policję lub wspólnie z podmiotami pozapolicyjnymi, na zasadach określonych w odrębnych przepisach;
- 4) rejon zagrożenia – określony obszar terenu, charakteryzujący się szczególnym nasileniem przestępstw, wykroczeń lub występowaniem innych zjawisk patologii społecznej;
- 5) trasa patrolowa – odcinek drogi łączący rejony i miejsca zagrożone, ważniejsze obiekty, posterunki lub inne punkty i miejsca wynikające z bieżących potrzeb służby;
- 6) miejsce zagrożone – obiekt lub niewielki obszar, które według aktualnego rozpoznania, wymagają systematycznego nadzoru i kontroli policyjnej ze względu na występowanie przestępstw, wykroczeń lub innych zjawisk patologii społecznej;
- 7) rejon odpowiedzialności – obszar wyznaczony w oparciu o rejony zagrożenia, miejsca zagrożone, rejony służbowe dzielnicowych oraz inne wskazane rejony, w którym w miarę możliwości służbę pełnią ci sami policjanci, którzy odpowiadają za stan bezpieczeństwa na tym obszarze;
- 8) posterunek – ściśle określone miejsce pełnienia służby patrolowej, w trakcie której realizowane są zadania określone w odrębnym regulaminie opracowanym przez policjanta odpowiedzialnego za organizację służby patrolowej;
- 9) siły wzmocnienia – policjanci skierowani lub oddelegowani do pełnienia służby patrolowej na co dzień realizujący inne zadania służbowe oraz policjanci służby patrolowej skierowani lub delegowani do realizacji zadań poza macierzystą jednostkę;
- 10) system koncentryczny – sposób organizacji służby gwarantujący możliwość doraźnego koncentrowania policjantów i kierowania ich do działań zespołowych;
- 11) zintegrowany system organizacji dyslokacji służby – system oparty na skoordynowanym współdziałaniu jednostek Policji i podmiotów pozapolicyjnych oraz działaniu i współdziałaniu komórek organizacyjnych jednostek Policji w celu realizacji działań zewnętrznych;
- 12) ceduła patrolowa – dokument mający formę graficzno-opisową służący usprawnieniu organizacji służby patrolowej, zawierający charakterystykę rejonów zagrożenia, tras patrolowych, miejsc zagrożonych, rejonów odpowiedzialności oraz zbiór podstawowych informacji wykorzystywanych w trakcie pełnienia służby;
- 13) zadania doraźne – polecenie podjęcia jednorazowych lub przewidzianych do realizacji w krótkim czasie określonych działań wynikających z wniosków wynikających z analizy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego lub z informacji uzyskanych od służb Policji oraz pochodzących z innych źródeł;
- 14) podmiot pozapolicyjny – inne niż Policja podmioty działające na rzecz zapobiegania popełnianiu przestępstw, wykroczeń oraz zapobiegania innym zjawiskom patologii społecznej.

(...)

§ 22. (...)

2. Ceduły patrolowe opracowuje się odrębnie dla patroli pieszych i patroli wykorzystujących środki transportu.

3. Ceduła patrolowa składa się z:

1) części stałej zawierającej:

a) oznaczenie dokumentu,

b) szkic graficzny rejonu z naniesionymi obiektami podlegającymi obowiązkowej ochronie, posterunkami stałymi, punktami blokadowymi, trasą patrolowania,

- c) wykaz podstawowych aktów prawnych normujących użycie broni palnej, środków przymusu bezpośredniego oraz uprawnień policjanta,
 - d) dane dotyczące utrzymania łączności radiowej,
 - e) wykaz danych teleadresowych ważniejszych instytucji,
 - f) informację o dzielnicowym obsługującym dany rejon;
- 2) części wymiennej zawierającej:
- a) wykaz miejsc i rejonów zagrożonych, uwzględniający czas i rodzaj występujących zagrożeń,
 - b) zadania doraźne do służby, np. wynikające z prowadzonych programów, akcji, operacji,
 - c) wykaz osób poszukiwanych w trybie nadzwyczajnym wraz z dokumentacją fotograficzną,
 - d) inne istotne dane niezbędne do właściwej realizacji zadań jednostki.

3. Zasady pełnienia służby

Na podstawie ww. zarządzenia można wyszczególnić następujące zasady organizacji i pełnienia przez policjantów służby patrolowej.

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 3. Służbę patrolową pełnią policjanci:

- 1) komórek:
 - a) patrolowych,
 - b) interwencyjnych,
 - c) patrolowo-interwencyjnych,
 - d) wywiadowczych;
- 2) oddziałów prewencji Policji;
- 3) innych, niż wymienione w pkt 1 i 2, jednostek i komórek organizacyjnych Policji.

(...)

§ 12. 1. W granicach właściwości terytorialnej komendy powiatowej Policji można organizować wspólne patrole przemieszczające się pojazdami służbowymi przez rejony służbowe kilku komisariatów lub posterunków Policji.

2. W uzasadnionych sytuacjach, można organizować wspólne patrole, w tym przemieszczające się pojazdami służbowymi przez rejony służbowe kilku komisariatów lub posterunków Policji znajdujących się w granicach właściwości terytorialnej różnych komend powiatowych Policji.

(...)

§ 13. Służbę patrolową można organizować w formie posterunków stałych lub doraźnych:

- 1) w miejscach lub przy obiektach podlegających szczególnej ochronie, np. ambasad, konsulaty;
- 2) w rejonach odległych od jednostek Policji, które zagrożone są przestępczością lub wykroczeniami;

3) gdy jest to uzasadnione potrzebami służby.

§ 14. 1. Służba patrolowa pełniona jest na podstawie planu dyslokacji służby.

2. Plan dyslokacji służby sporządza się, uwzględniając wszystkie komórki komendy powiatowej Policji, a także jednostki podległe, których policjanci pełnią służbę obchodową i patrolową, w tym komórki ruchu drogowego.

3. W planie dyslokacji służby w miarę możliwości należy uwzględnić siły podmiotów pozapolicyjnych oraz siły wzmocnienia.

(...)

§ 16. 1. Komendant powiatowy Policji w celu zapewnienia gotowości służb jednostki Policji do natychmiastowych działań na rzecz ochrony bezpieczeństwa i porządku może tworzyć komórki interwencyjne.

2. Policjanci komórek interwencyjnych pozostają w stałej dyspozycji dyżurnego jednostki Policji lub innej uprawnionej osoby, która dysponuje nimi stosownie do potrzeb.

3. Policjanci komórek interwencyjnych patrolują określony rejon zagrożony lub przebywają w określonym miejscu zagrożonym, chyba że osoba wymieniona w ust. 2¹ wydała im inne polecenia.

(...)

§ 21. 1. Policjanci oddziałów prewencji Policji za zgodą komendanta wojewódzkiego lub Stołecznego Policji pełnią służbę patrolową na terenie działania komend powiatowych Policji, jako siły wzmocnienia.

(...)

§ 27. (...)

2. Wykonywanie zadań w patrolu jednoosobowym może być realizowane wyłącznie:

1) przez policjantów posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe, a zwłaszcza pozostających w służbie stałej;

2) w porze dziennej, od świtu do zmroku;

3) przy zapewnieniu w rejonie służby stałej obecności patrolu wspierającego;

4) przy ograniczeniu możliwości samodzielnego podejmowania interwencji domowych, w pomieszczeniach zamkniętych oraz w stosunku do więcej niż dwóch osób.

(...)

§ 29. 1. Policjanci pełniący służbę patrolową mają obowiązek utrzymywania bieżącego kontaktu przy pomocy środków łączności z dyżurnym jednostki Policji.

2. Opuszczenie rejonu pełnienia służby patrolowej może nastąpić wyłącznie na polecenie lub za uprzednią zgodą dyżurnego jednostki Policji lub innej uprawnionej osoby.

(...)

§ 34. 1. Dowódca patrolu zwraca się do dyżurnego jednostki Policji lub innej uprawnionej osoby o wyrażenie zgody na przerwę w służbie oraz informuje o rozpoczęciu i zakończeniu przerwy.

2. Za zgodą dyżurnego jednostki Policji lub innej uprawnionej osoby policjanci mogą w czasie przerwy opuścić rejon pełnienia służby.

3. W czasie przerwy policjanci pozostają w stałej gotowości do odbioru łączności radiowej.

¹ Dyżurny jednostki lub inna upoważniona osoba.

4. Pełnienie służby patrolowej z podmiotami pozapolicyjnymi

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 12. (...)

4. Służbę patrolową policjanci pełnią samodzielnie lub wspólnie ze strażnikami straży gminnej lub miejskiej, z żołnierzami Żandarmerii Wojskowej, funkcjonariuszami Straży Granicznej, funkcjonariuszami Straży Ochrony Kolei, przedstawicielami instytucji i organizacji społecznych działających na rzecz zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz innych podmiotów realizujących zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku w określonych miejscach – na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Służba patrolowa pełniona z przedstawicielami podmiotów pozapolicyjnych wykonywana jest w formie tzw. patroli mieszanych. W czasie pełnienia takiej służby policjanci wraz z przedstawicielami podmiotów pozapolicyjnych realizują zadania z zakresu kompetencji zarówno Policji, jak i tegoż podmiotu pozapolicyjnego. Szczegółowe zasady organizacji tej formy służby określone są w postaci porozumień kierowników jednostek organizacyjnych Policji z osobami pełniącymi funkcje podmiotów pozapolicyjnych albo innymi osobami upoważnionymi do podejmowania decyzji.

Współpracę Policji z innymi podmiotami regulują następujące akty prawne:

- *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 29 września 2004 r. w sprawie współdziałania Straży Ochrony Kolei z Policją, Strażą Graniczną i Inspekcją Transportu Drogowego* (Dz. U. Nr 223, poz. 2262),
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie zakresu i trybu współpracy Straży Parku z Policją oraz zakresu działań Straży Parku podlegających kontroli Policji i sposobu sprawowania tej kontroli* (Dz. U. z 2005 r. Nr 5, poz. 33),
- *Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 15 września 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad współdziałania Lasów Państwowych z Policją* (Dz. U. Nr 78, poz. 397),
- *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad współpracy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych z Policją, jednostkami ochrony przeciwpożarowej, obrony cywilnej i strażami gminnymi (miejskimi)* (Dz. U. Nr 161, poz. 1108),
- *Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 23 grudnia 1997 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad i warunków współdziałania Państwowej Straży Rybackiej z Policją* (Dz. U. z 1998 r. Nr 4, poz. 12),

- *Porozumienie Komendanta Głównego Policji i Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 17 czerwca 2004 r. w sprawie współdziałania Policji i Straży Granicznej (Dz. Urz. KGP Nr 11, poz. 58),*
- *Porozumienie Komendanta Głównego Policji z dnia 6 lipca 2004 r. o współdziałaniu w zakresie strategii zmierzającej do poprawy stanu bezpieczeństwa na obszarach kolejowych (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 70),*
- *Porozumienie Komendanta Głównego Policji zawarte pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa a Komendantem Głównym Policji w dniu 7 września 2004 r. w Warszawie (Dz. Urz. KGP Nr 20, poz. 130),*
- *Porozumienie z dnia 3 listopada 2004 r. pomiędzy Ministrem Finansów, Ministrem Kultury, Komendantem Głównym Policji i Komendantem Głównym Straży Granicznej w sprawie współdziałania w zwalczaniu nielegalnego wywozu za granicę lub przywozu z zagranicy zabytków (Dz. Urz. KGP Nr 21, poz. 135),*
- *Porozumienie Komendanta Głównego Policji i Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej z dnia 11 stycznia 2005 r. w sprawie współdziałania Policji i organów kontroli skarbowej (Dz. Urz. KGP Nr 4, poz. 15),*
- *Porozumienie Generalnego Konserwatora Zabytków i Komendanta Głównego Policji z dnia 10 marca 2005 r. w sprawie współdziałania w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości skierowanej przeciwko zabytkom (Dz. Urz. KGP Nr 6, poz. 29),*
- *Porozumienie pomiędzy Komendantem Głównym Policji a Fundacją Pomocy Wdowom i Sierotom po Poległych Policjantach z dnia 22 marca 2005 r. (Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 57),*
- *Porozumienie Komendanta Głównego Policji i Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego z dnia 2 maja 2007 r. w sprawie określenia zasad współpracy Policji i Centralnego Biura Antykorupcyjnego (Dz. Urz. KGP Nr 8, poz. 77),*
- *Porozumienie pomiędzy Komendantem Głównym Policji a Prezesem Zarządu Głównego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego zawarte w Warszawie dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie współdziałania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego na wodach i terenach przywodnych (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 105).*

5. Korzystanie z pomocy instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych, organizacji społecznych oraz osób

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji

Art. 15. 1. Policjanci wykonując czynności (...), mają prawo:
(...)

- 1) **żądania niezbędnej pomocy** [pogrubienie autorów] od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki obowiązane są, w zakresie swojego działania, do udzielenia tej pomocy, w zakresie obowiązujących przepisów prawa,
- 2) **zwracania się o niezbędną pomoc** [pogrubienie autorów] do innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa (...).

Aktem wykonawczym, precyzującym przedmiotowe zagadnienie jest *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów* (rozdział 7).

§ 1. Rozporządzenie określa sposób postępowania oraz wzory dokumentów stosowanych przy wykonywaniu przez policjantów następujących uprawnień:
(...)

- 8) **żądania niezbędnej pomocy** od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej;
- 9) **zwracania się o niezbędną pomoc** do innych przedsiębiorców i organizacji społecznych, w zakresie obowiązujących przepisów prawa, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.

5.1. Tryb żądania lub zwracania się o udzielenie pomocy

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r.

w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów

- § 19. **[Żądanie udzielenia niezbędnej pomocy]** 1. Policjant żąda od instytucji państwowych, organów administracji publicznej oraz przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej udzielenia niezbędnej pomocy przez osoby pełniące funkcje tych organów albo kierowników tych instytucji lub przedsiębiorców albo inne osoby upoważnione do podejmowania decyzji koniecznych do udzielenia żądanej pomocy lub w danym czasie dysponujące możliwościami jej udzielenia.
2. Żądanie udzielenia niezbędnej pomocy doręcza lub przekazuje drogą elektroniczną właściwy organ Policji lub policjant działający z upoważnienia tego organu.

3. Żądanie udzielenia niezbędnej pomocy zawiera powołanie podstawy prawnej żądania, określenie rodzaju i zakresu niezbędnej pomocy, wskazanie policjanta korzystającego z pomocy oraz pouczenie o odpowiedzialności karnej funkcjonariusza publicznego w razie niedopełnienia obowiązku udzielenia pomocy.

§ 20. [Żądanie udzielenia niezbędnej pomocy zgłoszone ustnie] 1. Żądanie, o którym mowa w § 19, może być zgłoszone ustnie przez każdego policjanta, który potrzebuje niezbędnej pomocy:

1) w sytuacjach niecierpiących zwłoki, w szczególności w przypadku wykonywania przez policjanta czynności służbowych w celu ratowania życia, zdrowia lub wolności człowieka albo ochrony mienia oraz w trakcie pościgu za sprawcą czynu zabronionego pod groźbą kary;

2) przy wykonywaniu czynności służbowej na pisemne polecenie sądu, prokuratora lub organu administracji publicznej.

2. Policjant, zgłaszając ustnie żądanie udzielenia niezbędnej pomocy, informuje osobę, do której zgłasza żądanie, o działaniu w sytuacji niecierpiącej zwłoki albo na polecenie sądu, prokuratora lub organu administracji publicznej oraz przekazuje tej osobie informacje określone w § 19 ust. 3.

3. Żądanie udzielenia niezbędnej pomocy zgłoszone ustnie potwierdza się niezwłocznie w sposób określony w § 19 ust. 2.

§ 21. [Zwracanie się o udzielenie niezbędnej pomocy] 1. Policjant zwraca się do innych przedsiębiorców lub do organizacji społecznych o udzielenie niezbędnej pomocy przez osoby pełniące funkcje kierowników lub członków zarządu w tych przedsiębiorstwach lub organizacjach albo przez inne osoby upoważnione do podejmowania decyzji koniecznych do udzielenia pomocy lub w danym czasie dysponujących możliwościami jej udzielenia.

2. W zakresie formy zwracania się o pomoc, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy § 19 ust. 2 i § 20.

§ 22. [Zwracanie się o udzielenie niezbędnej pomocy w formie ustnej] Policjant, który w nagłym wypadku zwraca się ustnie do osoby o udzielenie niezbędnej pomocy, powiadamia tę osobę o nagłym wypadku oraz przekazuje jej informacje, o których mowa w § 19 ust. 3.

§ 23. [Niejawne czynności służbowe] W przypadku wykonywania niejawnych czynności służbowych policjant uprzedza każdą osobę udzielającą niezbędnej pomocy w ramach tych czynności o obowiązku zachowania w tajemnicy faktu udzielenia pomocy i szczegółów z tym związanych oraz o odpowiedzialności karnej w razie nieuprawnionego ujawnienia informacji niejawnych.

§ 24. [Raport] Po zakończeniu czynności służbowych policjant składa bezpośrednio przełożonemu raport zawierający informację o wystąpieniu z żądaniem udzielenia niezbędnej pomocy lub o zwróceniu się o udzielenie niezbędnej pomocy.

6. Nadzór nad pełnieniem służby patrolowej

Istotą nadzoru jest bieżące obserwowanie przebiegu służby podwładnych, czuwanie nad prawidłową realizacją zaplanowanych lub doraźnie wykonywanych przez nich zadań oraz analizowanie efektywności działań kierowanego przez siebie zespołu.

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 40. Celem nadzoru nad pełnieniem służby patrolowej jest:

- 1) identyfikacja trudności w realizacji zadań służbowych w celu podejmowania działań zapobiegawczych;
- 2) dokonywanie oceny, czy taktyka pełnienia służby patrolowej ma wpływ na stan bezpieczeństwa i porządku w rejonie służbowym;
- 3) sprawdzanie znajomości oraz stopnia realizacji zleconych zadań służbowych, a także uzyskiwanych w tej mierze efektów;
- 4) badanie zasadności, warunków i sposobu stosowania środków przymusu bezpośredniego, przede wszystkim broni palnej, przez policjantów;
- 5) sprawdzanie stanu i prawidłowości wyposażenia, uzbrojenia i umundurowania obowiązującego w trakcie wykonywania służby, a także wyglądu zewnętrznego policjantów;
- 6) sprawdzenie inicjatywy i aktywności policjantów w czasie służby;
- 7) reagowanie na stwierdzone w trakcie nadzoru uchybienia, poprzez wydawanie wiążących poleceń w celu natychmiastowego ich wyeliminowania.

§ 41. Czynności wykonywane w ramach nadzoru nad pełnieniem służby patrolowej polegają w szczególności na:

- 1) obecności nadzorującego przy pełnieniu służby przez policjantów i obserwowaniu wykonywania przez nich czynności, a także na bezpośrednim wskazaniu sposobu ich wykonania;
- 2) obserwowaniu czynności wykonywanych przez policjantów z pewnej odległości;
- 3) samodzielnym przejściu lub objeździe określonego rejonu pełnienia służby przez policjantów celem sprawdzenia stanu porządku i bezpieczeństwa publicznego, a także obecności policjantów w określonym miejscu i czasie.

Każda czynność wykonana w ramach nadzoru nad służbą patrolową powinna być udokumentowana w notatniku służbowym policjanta pełniącego tę służbę.

Osoby upoważnione do nadzoru służbowego i kontroli służby to:

- 1) przełożeni wyższego szczebla z jednostek nadrzędnych,
- 2) bezpośredni przełożeni policjanta z jednostki macierzystej,
- 3) policjanci wyznaczeni i upoważnieni do kontroli przez ww. przełożonych (dotyczy tylko kontroli bez nadzoru).

7. Sposoby postępowania policjanta w przypadku czynności nadzorczo-kontrolnych (jako kontrolowany)

Postępowanie policjanta w przypadku czynności nadzorczo-kontrolnych, w których bierze on udział jako kontrolowany można przedstawić w następujący sposób:

- oddać honor,
- złożyć meldunek,
- okazać posiadane wyposażenie i uzbrojenie stosowne do charakteru, czasu i sposobu wykonywanej służby oraz umundurowanie zgodne z obowiązującymi zasadami,
- okazać notatnik służbowy oraz inne dokumenty, jakie powinien mieć policjant w służbie patrolowej,
- okazać dokumenty związane z kierowaniem pojazdem (w przypadku kierującego radiowozem),
- poddać się badaniu na zawartość alkoholu w organizmie,
- wykonywać polecenia służbowe kontrolujących,
- udzielić niezbędnych wyjaśnień na pytania kontrolujących,
- zastosować się w toku dalszej służby do uwag i zaleceń kontrolujących.

8. Zasady umundurowania i wyposażenia do służby

Policjanci pełniący służbę patrolową powinni mieć jednolite umundurowanie, zgodne z obowiązującymi przepisami. Służbę patrolową pełnią w umundurowaniu określonym przez przełożonego. W razie potrzeby wynikającej z charakteru wykonywanych zadań służbowych przełożony zwalnia ich z obowiązku noszenia umundurowania na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 33. (...)

3. Policjanci obowiązani są posiadać wyposażenie i uzbrojenie zgodne z obowiązującymi przepisami oraz stosowne do charakteru, czasu i sposobu wykonywanej służby, o czym decyduje odprawiający do służby.

W szczególności policjanci powinni mieć:

- legitymację służbową,
- notatnik służbowy,
- dwa długopisy,

- mandaty karne,
- bloczki pokwitowań,
- latarkę,
- opatrunek osobisty,
- środki przymusu bezpośredniego,
- broń palną wraz z amunicją.

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 33. (...)

3. Dowódca oddziału prewencji Policji uzgadnia z kierownikiem jednostki Policji, w której pełniona będzie służba patrolowa, z odpowiednim wyprzedzeniem umundurowanie, uzbrojenie i wyposażenie do służby podległych mu policjantów.

Policjanci komórek wywiadowczych z zasady pełnią służbę patrolową bez umundurowania, wykorzystując w jej trakcie podstawowe metody pracy operacyjno-rozpoznawczej.

9. Zadania służby patrolowej

Zadania dla poszczególnych komórek patrolowych, interwencyjnych i wywiadowczych określa osobno poniższe zarządzenie.

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 4. 1. Podstawowym zadaniem policjantów pełniących służbę patrolową jest przeciwdziałanie popełnianiu przestępstw lub wykroczeń, a w szczególności [pogrubienie autorów]:

- 1) zapobieganie wszelkim zachowaniom mogącym stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa osób i mienia lub naruszającym porządek publiczny;
- 2) zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń w miejscach publicznych;
- 3) prowadzenie niezbędnych działań profilaktycznych;
- 4) nawiązywanie i utrzymywanie więzi ze społecznością lokalną w celu tworzenia atmosfery poczucia bezpieczeństwa i współodpowiedzialności za zapobieganie zagrożeniom, o których mowa w pkt 1 i 2.

2. W razie zaistnienia przestępstwa lub wykroczenia policjanci niezwłocznie podejmują działania zmierzające do ujęcia sprawcy [pogrubienie autorów].

(...)

§ 17. Do zadań policjantów komórek interwencyjnych należy w szczególności:

- 1) przybycie na miejsce wydarzenia w możliwie najkrótszym czasie od momentu przyjęcia zgłoszenia;
- 2) prowadzenie działań zmierzających do ustalenia i zatrzymania osób podejrzewanych o popełnienie czynu zabronionego i zabezpieczenie miejsca wydarzenia;

- 3) podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zdarzeniom naruszającym bezpieczeństwo i porządek publiczny, a w przypadku ich wystąpienia podjęcie natychmiastowych działań zmierzających do jego przywrócenia;
- 4) podejmowanie działań porządkowych oraz innych określonych w odrębnych przepisach w czasie pożarów, katastrof komunikacyjnych i budowlanych, powodzi i innych klęsk żywiołowych;
- 5) podejmowanie działań pościgowych, określonych odrębnymi przepisami, za sprawcami przestępstw i wykroczeń zbiegłymi z miejsca wydarzenia;
- 6) udzielanie w razie potrzeby natychmiastowej pomocy innym policjantom oraz osobom również przy udziale innych powołanych do tego celu podmiotów.

(...)

§ 19. Do zadań policjantów, o których mowa w § 18², należy w szczególności:

- 1) rozpoznanie środowisk przestępczych i metod ich działania;
- 2) zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń;
- 3) ujawnianie przestępstw i wykroczeń oraz zatrzymywanie ich sprawców na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu.

10. Odprawa do służby patrolowej

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 25. (...)

2. Odprawę przeprowadza bezpośredni przełożony policjanta lub inny policjant wyznaczony przez kierownika jednostki Policji posiadający odpowiednią wiedzę i doświadczenie zawodowe, szczególnie z zakresu służby prewencyjnej.
3. Odprawa powinna mieć charakter krótkiego przekazu informacji, w miarę możliwości z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, dotyczącego konkretnych informacji o bieżącej sytuacji związanej ze stanem bezpieczeństwa w rejonie.
4. Odprawa powinna wpływać na wzrost poziomu wiedzy i umiejętności policjantów.
5. W odprawie powinien uczestniczyć policjant służby kryminalnej, który udziela informacji niezbędnych do realizacji działań zewnętrznych, w tym dotyczących współpracy w celu wykrycia sprawców przestępstw i wykroczeń.
6. W sytuacjach szczególnie uzasadnionych dopuszcza się przekazanie informacji, o których mowa w ust. 5, przez prowadzącego odprawę.

(...)

9. Przebieg służby patrolowej policjanci dokumentują w notatnikach służbowych lub przy pomocy nośników elektronicznych.

§ 26. 1. Obowiązkiem prowadzącego odprawę policjantów do służby patrolowej jest:

- 1) zapoznanie policjantów z aktualnymi wydarzeniami zaistniałymi w rejonie jednostki i poleceniami kierownictwa, a także przekazanie zadań doraźnych oraz określenie sposobu ich wykonania i taktyki działania;

² Policjanci z komórek wywiadowczych.

- 2) wskazanie rejonów i czasu pełnienia w nich służby oraz miejsc i czasu przerw w służbie;
- 3) przydzielenie ceduł patrolowych;
- 4) określenie składu patrolu oraz wyznaczenie dowódcy w przypadku patroli wieloosobowych;
- 5) przekazanie informacji dotyczących dyslokacji sił policyjnych oraz, i w miarę możliwości, sił podmiotów poza policyjnych realizujących zadania w rejonie pełnienia służby i bezpośrednio przyległym;
- 6) określenie i sprawdzenie wyposażenia i uzbrojenia indywidualnego policjantów stosownego do charakteru, czasu i sposobu wykonywanej służby oraz jednolitego umundurowania, zgodnego z obowiązującymi przepisami;
- 7) przypomnienie o zasadach zachowania bezpieczeństwa przez policjantów podczas wykonywania zadań;
- 8) zwrócenie uwagi na stan psychofizyczny policjantów;
- 9) określenie sposobu utrzymywania łączności z dyżurnym jednostki Policji.

2. Prowadzący odprawę sprawdza znajomość przez policjantów:

1) podstawowych uprawnień;

2) zasad użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;

3) zasad pełnienia służby patrolowej. [pogrubienie autorów].

3. Przebieg odprawy, treść przekazanych zadań doraźnych oraz sposób ich realizacji, dokumentuje się bezpośrednio w Systemie Wspomagania Dowodzenia.

4. W przypadku trudności organizacyjno-technicznych dopuszcza się dokumentowanie informacji wymienionych w ust. 3 w innej formie, spełniającej wymogi kancelaryjne, przy czym zastosowane rozwiązania muszą zapewnić czytelność i kompletność informacji.

5. Policjanci odnotowują w notatnikach służbowych lub przy pomocy nośników elektronicznych zadania doraźne i istotne informacje przekazane przez odprawiającego do służby, jeżeli nie zostały one zawarte w cedułach patrolowych.

10.1. Zasady uczestnictwa policjanta w odprawie do służby

Odprawa do służby patrolowej składa się z trzech części:

- wstępnej,
- głównej,
- końcowej.

Czynności policjanta uczestniczącego w odprawie do służby patrolowej polegają na:

1) w części wstępnej:

- a) okazaniu na żądanie odprawiającego uzbrojenia i wyposażenia do służby,
- b) udzieleniu odpowiedzi na pytania stawiane przez odprawiającego,
- c) wykonaniu innych poleceń odprawiającego, mających na celu sprawdzenie i potwierdzenie gotowości do podjęcia służby przez policjanta,

2) w części głównej:

- a) wysłuchaniu i odnotowaniu informacji dotyczących zjawisk i zdarzeń w rejonie pełnienia służby,

- b) wysłuchaniu i odnotowaniu informacji dotyczących organizacji służby i zadań do realizacji,
- 3) w części końcowej:
 - a) zgłoszeniu odprawiającemu wszelkich wątpliwości dotyczących wcześniej przekazanych informacji,
 - b) przedstawieniu odprawiającemu notatnika służbowego celem potwierdzenia gotowości do służby.

11. Taktyka realizacji zadań

Taktyka służby patrolowej – to sposoby i metody mające doprowadzić do sprawnej realizacji zadań w miejscu pełnienia służby. Poniższe zarządzenie określa ją następująco:

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 30. Podczas patrolowania policjanci powinni:

- 1) być widoczni w rejonie pełnienia służby, o ile nie określono innej taktyki;
- 2) w każdym przypadku reagować na wezwanie do udzielenia pomocy;
- 3) systematycznie kontrolować wszystkie miejsca zagrożone znajdujące się na trasie patrolu lub w rejonie pełnienia służby;
- 4) pozyskiwać i przyjmować wszystkie informacje na temat występujących zagrożeń w danym rejonie.

§ 31. 1. Policjanci podczas patrolowania miejsc o ograniczonej widoczności, przy wejściu do pomieszczeń i podejmowaniu interwencji, obowiązani są zachować szczególne środki ostrożności i być przygotowanymi na odparcie zamachu.

2. Policjanci, w razie potrzeby, powinni za pośrednictwem dyżurnego jednostki Policji zwrócić się o zapewnienie im wsparcia innego patrolu, o ile sytuacja umożliwia im takie działanie.

§ 32. Policjanci w czasie patrolowania przy użyciu samochodu służbowego powinni:

- 1) wykorzystywać pojazd wyłącznie do przemieszczania się pomiędzy rejonami zagrożenia oraz miejscami zagrożonymi, zachowując prędkość umożliwiającą obserwację terenu i osób;
- 2) po opuszczeniu pojazdu pieszo patrolować miejsca zagrożone oraz dokonywać sprawdzeń miejsc i obiektów w rejonach zagrożonych;
- 3) fakt wyjścia i powrotu do pojazdu zgłosić dyżurnemu jednostki Policji, w której pełnią służbę, o ile mogą zaistnieć trudności w utrzymaniu z nim łączności.

(...)

§ 35. 1. W razie otrzymania informacji o przestępstwie lub wykroczeniu w rejonie pełnienia służby, policjanci meldują o tym fakcie dyżurnemu jednostki Policji, a następnie bezzwłocznie udają się na miejsce wydarzenia.

2. Na hasło „**policjant wzywa pomocy**” [pogrubienie autorów] policjanci, w uzgodnieniu z dyżurnym jednostki Policji, udają się do miejsca zagrożenia. Hasła „policjant

wzywa pomocy” używa się tylko w sytuacji, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie albo wolność policjanta.

§ 36. Na miejscu wydarzenia policjanci powinni w szczególności:

- 1) udzielić lub spowodować udzielenie pierwszej pomocy osobom, których życiu lub zdrowiu zagraża niebezpieczeństwo, a w razie potrzeby zapewnić wezwanie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotów świadczących medyczne czynności ratunkowe;
- 2) uniemożliwić sprawcy kontynuowanie działań naruszających porządek prawny i w miarę możliwości zatrzymać sprawcę;
- 3) podjąć pościg za sprawcą wydarzenia, jeżeli istnieją ku temu warunki;
- 4) zabezpieczyć miejsce wydarzenia przed zatarciem śladów i innych dowodów;
- 5) zebrać możliwie najwięcej informacji o wydarzeniu i jego sprawcach oraz ustalić świadków.

Oprócz powyższych zasad policjanci pełniący służbę patrolową muszą stosować taktyczne zasady bezpieczeństwa. Właściwy podział zadań, wybór stosownego miejsca czynności, odpowiednie ustawienie się, wzajemne asekurowanie w trakcie czynności, utrzymywanie gotowości interwencyjnej, stosowanie sił i środków adekwatnych do zagrożenia, zachowanie bezpiecznego dystansu – to zasady, których umiejętne stosowanie ma gwarantować policjantowi podstawowe bezpieczeństwo i zapewnić skuteczność wykonania czynności służbowych.

12. Czynności po zakończeniu służby patrolowej

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 37. 1. Policjanci każdorazowo po zakończeniu służby patrolowej:

- 1) meldują bezpośredniemu przełożonemu, a w razie jego nieobecności, wyznaczonemu przez kierownika jednostki Policji innemu policjantowi odpowiedzialnemu za służbę patrolową, o jej przebiegu oraz wynikach;
- 2) przekazują osobie, o której mowa w pkt 1, niezbędne dokumenty z wykonanych czynności, w tym informacje o zagrożeniach wskazanych przez mieszkańców oraz o stwierdzonych nieprawidłowościach w zabezpieczeniu infrastruktury w rejonie służbowym;
- 3) sporządzają i przekazują, zgodnie z obowiązującymi zasadami, informacje uzyskane w drodze realizacji podstawowych metod pracy operacyjnej.

2. Każdorazowo, po zakończeniu służby, policjant lub inna wyznaczona przez kierownika jednostki Policji osoba wypełnia kartę pracy i efektywności policjanta realizującego zadania o charakterze prewencyjnym.

Po uzyskaniu wpisu w notatniku dokonanego przez rozliczającego służbę policjant zobowiązany jest rozliczyć się z pobranych do służby środków technicz-

nych (radiowóz, środki łączności) i zdać broń służbową, jeśli nie ma zgody kierownika jednostki na przechowywanie jej w miejscu zamieszkania.

13. Regulacje dotyczące czasu służby patrolowej

Unormowania dotyczące czasu pełnienia służby patrolowej określone są w *Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2001 r. w sprawie rozkładu czasu służby policjantów*.

**Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 18 października 2001 r.
w sprawie rozkładu czasu służby policjantów z późn. zm.**

(...)

§ 3.1. W jednostkach organizacyjnych Policji wprowadza się rozkład czasu służby:

- 1) zmianowy – na stanowiskach służbowych, na których wymaga się pełnienia służby w systemie zmianowym lub w sposób ciągły,
- 2) podstawowy – na pozostałych stanowiskach służbowych.

(...)

§ 4.1. Policjant w zmianowym rozkładzie czasu służby pełni służbę na zmiany trwające po 8 godzin, z zastrzeżeniem ust.2.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach przełożony właściwy w sprawach osobowych może wprowadzić pełnienie służby na zmiany trwające po 12 godzin na dobę.

3. Godziny rozpoczęcia i zakończenia służby w zmianowym rozkładzie czasu służby ustala przełożony właściwy w sprawach osobowych.

4. W zmianowym rozkładzie czasu służby, o którym mowa w ust. 1, po 8 godzinach służby policjantowi udziela się co najmniej 11 godzin czasu wolnego, a jeżeli pełnił on służbę w porze nocnej – co najmniej 14 godzin czasu wolnego. Po pięciu kolejnych służbach pełnionych w porze nocnej policjantowi udziela się co najmniej 48 godzin czasu wolnego.

4a. W zmianowym rozkładzie czasu służby, o którym mowa w ust. 1, policjant nie może pełnić więcej niż dziesięciu służb w porze nocnej w miesiącu, chyba że jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami służby lub tym, że jego nieobecność mogłaby spowodować poważne zakłócenie organizacji służby na stanowiskach, na których jest wymagane pełnienie służby w sposób ciągły.

5. W zmianowym rozkładzie czasu służby, o którym mowa w ust. 2, po 12 godzinach służby policjantowi udziela się co najmniej 24 godzin czasu wolnego, a jeżeli pełnił on służbę w porze nocnej – co najmniej 48 godzin czasu wolnego.

5a. W zmianowym rozkładzie czasu służby, o którym mowa w ust. 2, policjant nie może pełnić więcej niż ośmiu służb w porze nocnej w miesiącu, chyba że jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami służby lub tym, że jego nieobecność mogłaby spowodować poważne zakłócenie organizacji służby na stanowiskach, na których jest wymagane pełnienie służby w sposób ciągły.

5b. Policjantowi pełniącemu służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby, o którym mowa w ust. 1 i 2, w każdym tygodniu udziela się czasu wolnego nie krótszego niż 35 godzin, obejmującego czas wolny po zakończeniu zmiany. W przypadkach:

1) o których mowa w § 8 ust. 1³,

2) realizacji zadań o szczególnym charakterze dla ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, w szczególności mających na celu zapobieżenie zdarzeniom, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy udzielony czas wolny może obejmować mniejszą liczbę godzin, nie może być jednak krótszy niż 24 godziny.

6. Policjant, do którego obowiązków należy kierowanie pojazdem samochodowym, może pełnić służbę do 12 godzin na dobę, w tym kierować pojazdem nie więcej niż 10 godzin.

7. Do czasu służby trwającej 8 godzin wlicza się 20 minut przerwy, a do służby trwającej 12 godzin wlicza się 45 minut przerwy, z zastrzeżeniem ust. 8.

8. Policjantowi pełniącemu służbę w niekorzystnych warunkach atmosferycznych czas przerw można przedłużyć do 45 minut w służbie trwającej 8 godzin oraz do 60 minut w służbie trwającej 12 godzin. Czas przerw ustala policjant nadzorujący pełnienie służby.

9. Policjantowi pełniącemu służbę w niedzielę zapewnia się co najmniej raz na trzy tygodnie niedzielę wolną od służby łącznie z wolną sobotą albo wolnym poniedziałkiem.

14. Sposób dokumentowania przebiegu służby

Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych (ze zmianami wprowadzonymi Wytycznymi nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 listopada 2013 r.) normują problematykę notatników służbowych w służbie prewencyjnej, określając zarówno zasady ewidencji notatników służbowych, jak i zasady ich prowadzenia oraz sposób dokumentowania czynności podejmowanych w trakcie służby.

Obowiązujące uregulowania polegające na ujednoliceniu wpisów ograniczają dokonywanie zapisów do niezbędnego minimum, wpływając tym samym na ich przejrzystość.

W wytycznych nie określono jednoznacznie okresów pomiędzy kolejnymi wpisami do notatnika. Skupienie uwagi przede wszystkim na obowiązku dokumentowania wykonanych czynności służbowych gwarantuje rzetelność wpisów, jednocześnie skraca czas, który funkcjonariusze poświęcają na wypełnianie notatnika służbowego.

³ Przedłużenie czasu służby ze względu na konieczność kontynuowania rozpoczętych czynności.

- Notatnik służbowy zobowiązani są prowadzić policjanci pełniący służbę:
- a) patrolową (w tym policjanci komórek ruchu drogowego pełniący służbę zewnętrzną),
 - b) interwencyjną,
 - c) obchodową,
 - d) konwojową i ochronną.

Obowiązek ten nie dotyczy policjantów pełniących służbę na stanowiskach, gdzie przebieg służby rejestruje się w odrębnej dokumentacji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

**Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 czerwca 2007 r.
w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania
oraz przechowywania notatników służbowych z późn. zm.**

§ 4. 1. W notatniku służbowym policjant dokumentuje czynności służbowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz inne, niezbędne informacje, dotyczące przebiegu służby.

2. Zapisy w notatniku służbowym dotyczą:

- 1) odprawy do służby, a w szczególności powinny zawierać:
 - a) datę i godzinę pełnienia służby,
 - b) rodzaj służby (patrol pieszy, konwój, obchód rejonu itp.),
 - c) rejon pełnienia służby (trasa patrolowa),
 - d) czas rozpoczęcia i zakończenia odprawy,
 - e) stopień, imię i nazwisko oraz podpis osoby przeprowadzającej odprawę,
 - f) skład patrolu (ze wskazaniem dowódcy) oraz kryptonim radiowy,
 - g) czas i miejsce przerwy w służbie,
 - h) przekazane w trakcie odprawy zadania doraźne, o ile nie znajdują się one w cedule patrolowej;
- 2) wykonywanych czynności służbowych, a w szczególności:
 - a) legitymowania osób, ze wskazaniem podstawy faktycznej,
 - b) podjętych interwencji i sposobu ich załatwienia,
 - c) czynności związanych z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego,
 - d) czynności związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej,
 - e) czynności związanych z ujawnionym wykroczeniem,
 - f) informacji dotyczących przypadku opuszczenia rejonu służbowego,
 - g) kontroli drogowej,
 - h) zatrzymania osób, dokumentów, pojazdów, rzeczy w toku wykonywanych czynności służbowych,
 - i) doprowadzenia oraz wykonanych konwojów,
 - j) użycia sygnałów pojazdu uprzywilejowanego,
 - k) czynności na miejscu zdarzeń,
 - l) kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego,
 - m) udzielenia pomocy lub asysty;
- 3) podsumowania czynności wykonanych w czasie służby, potwierdzonych podpisem upoważnionej osoby.

3. W przypadku, kiedy policjant nie korzysta z ceduły patrolowej, dopuszcza się prowadzenie przyjętego przez kierownika jednostki Policji załącznika do notatnika służ-

bowego, zawierającego zadania stałe, doraźne oraz inne informacje przydatne w trakcie pełnienia służby.

4. Wpisy dotyczące poszczególnych czynności powinny być krótkie, rzeczowe i zawierać dane niezbędne do opracowania innej dokumentacji, a w szczególności:

- 1) czasu przyjęcia zgłoszenia, miejsca oraz czasu rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych czynności;
- 2) zastosowania środków oddziaływania wychowawczego oraz poinformowania osoby, wobec której podjęto czynność, o prawie złożenia zażalenia do właściwego miejscowo prokuratora na sposób przeprowadzania czynności określonych w odrębnych przepisach.

5. Zapisy powinny być czytelne, dokonywane w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu czynności służbowej.

6. W patrolach dwu- lub wieloosobowych oraz w służbie obchodowej dzielnicowych, dopuszcza się prowadzenie szczegółowego zapisu przebiegu podejmowanych czynności przez policjanta, który wykonywał czynność. Pozostali policjanci dokonują zapisu w sposób skrócony, wskazując jedynie miejsce, czas i rodzaj czynności.

§ 5. (...)

2. W przypadku dokumentowania interwencji należy dokładnie określić:

- 1) rodzaj interwencji (własna lub zlecona) i jej charakter (np.: „domowa, w miejscu publicznym”);
- 2) dane osoby zgłaszającej;
- 3) przyczynę interwencji, jej przebieg, wykonane czynności oraz dane personalne uczestników i świadków, jak również sposób zakończenia;
- 4) dane personalne policjantów, strażników miejskich lub innych osób udzielających wsparcia podczas interwencji (stopień, nazwisko i imię oraz jednostkę);
- 5) dane przedstawicieli służb miejskich, drogowych itp.

3. Nakładając grzywnę w drodze mandatu karnego, należy obowiązkowo odnotować rodzaj mandatu (gotówkowy, kredytowany, zaoczny), jego wysokość, serię i numer, za jakie wykroczenie został nałożony oraz fakt odmowy przyjęcia mandatu.

§ 6. 1. W celu uproszczenia procedury dokonywania wpisów dopuszcza się stosowanie następujących symboli literowych:

- 1) **O** – obchód;
- 2) **PP** – patrol pieszy;
- 3) **PZ** – patrol z wykorzystaniem środka transportu;
- 4) **K** – konwój;
- 5) **D** – doprowadzenie;
- 6) **A** – udzielona asysta, pomoc;
- 7) **L** – osoba legitymowana;
- 8) **Z** – osoba zatrzymana;
- 9) **ZN** – osoba zatrzymana nieletnia;
- 10) **ZP** – osoba zatrzymana poszukiwana;
- 11) **ZW** – osoba doprowadzona w celu wytrzeźwienia;
- 12) **P** – zastosowany środek oddziaływania pozakarnego na podstawie art. 41 k.w. (pouczenie);
- 13) **MKK** – nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego kredytowanego;
- 14) **MKG** – nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego gotówkowego;
- 15) **MKZ** – nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego zaocznego;
- 16) **NCW** – sporządzenie notatki celem przeprowadzenia czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie;
- 17) **KP** – kontrola drogowa;

- 18) **KT** – kontrola stanu trzeźwości kierującego;
 - 19) **KN** – badanie kierującego na zawartość środków działających podobnie do alkoholu;
 - 20) **ZPJ** – zatrzymanie prawa jazdy;
 - 21) **ZDR** – zatrzymanie dowodu rejestracyjnego;
 - 22) **KO** – kontrola osobista;
 - 23) **KB** – kontrola bagażu;
 - 24) **KMZ** – kontrola miejsca zagrożonego;
 - 25) **KZO** – kontrola zabezpieczenia obiektu;
 - 26) **IW** – interwencja własna:
 - a) **IWP** – interwencja własna w miejscu publicznym,
 - b) **IWD** – interwencja własna domowa;
 - 27) **IZ** – interwencja zlecona:
 - a) **IZP** – interwencja zlecona w miejscu publicznym,
 - b) **IZD** – interwencja zlecona domowa;
 - 28) **NK** – sporządzenie Niebieskiej Karty;
 - 29) **ZMZ** – zabezpieczenie miejsca zdarzenia;
 - 30) **KD** – wykonywanie czynności na miejscu kolizji drogowej;
 - 31) **WD** – wykonywanie czynności na miejscu wypadku drogowego;
 - 32) **ŚPB** – użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego;
 - 33) **BP** – użycie lub wykorzystanie broni palnej;
 - 34) **SPU** – użycie sygnałów pojazdu uprzywilejowanego;
 - 35) **UP** – poinformowanie osoby, wobec której podjęto czynność o prawie złożenia zażalenia do właściwego miejscowo prokuratora na sposób przeprowadzania czynności określonych w innych przepisach.
2. Symbole literowe umieszcza się na marginesie notatnika przy oznaczonej czynności.
 3. W przypadku powtarzania się czynności wprowadza się oznaczenia cyfrowe w postaci cyfr arabskich przy oznaczeniach literowych określających daną czynność, np. L1, L2, L3 itd.

Zakończenie służby policjant dokumentuje w formie wykazu zrealizowanych czynności służbowych, wymieniając liczbę m.in.:

- podjętych interwencji zleconych i własnych,
- osób wylegitymowanych,
- osób zatrzymanych i doprowadzonych,
- osób ukaranych mandatem karnym,
- sporządzonych wniosków,
- kontrolowanych pojazdów,
- dokonanych sprawdzeń osób i rzeczy,
- kontrolowanych miejsc zagrożonych.

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym z późn. zm.

§ 26. (...)

5. Policjanci odnotowują w notatnikach służbowych lub za pomocą nośników elektronicznych zadania doraźne i istotne informacje przekazane przez odprawiającego do służby, jeżeli nie zostały one zawarte w cedułach patrolowych.

Podstawą rozliczenia z efektywności pełnionej służby jest indywidualna karta pracy policjanta, która wypełniana jest na bieżąco po każdej służbie.

Załącznik

Przykład zapisu w notatniku służbowym

Data i godz.	
	<i>SŁUŻBA PATROLOWA NA DZIEŃ</i>
	<i>15/16.03.2009 r. w godz. 22.00–06.00</i>
22.00	<i>Odprawa do służby patrolowej.</i>
	<i>Skład patrolu pieszego:</i>
	<i>Trasa patrolu pieszego:</i>
	<i>Kryptonimy i kanały:</i>
	<i>Zadania do służby:</i>
	<i>Przerwa w służbie:</i>
	<i>Telefonogramy (meldunki, komunikaty):</i>
	<i>Polecenia kierownictwa jednostki organizacyjnej Policji:</i>
	<i>Podczas odprawy zwrócono także szczególną uwagę na:</i>
	<i>Odprawę do służby patrolowej przeprowadził:</i>
22.30	<i>Realizacja zadań służbowych.</i>
22.30–22.40	<i>Przejsie w rejon służbowy.</i>
22.45–23.00	<i>Kontrola miejsca zagrożonego – ul. Wolności 32 i 33.</i>
KMZ	<i>Sprawdzenie klatki schodowej oraz podwórza posesji w celu ujawnienia</i>
	<i>sprawców niszczenia mienia i zakłócania porządku publicznego.</i>
	<i>Nie stwierdzono nieprawidłowości.</i>
23.10–23.30	<i>Kontrola zabezpieczenia obiektu – ul. Poniatowskiego 15.</i>
KZO	<i>Sprawdzenie stanu zabezpieczenia kompleksu 30 garaży. Bramy</i>
	<i>garażowe, zamki i kłódki bez widocznych uszkodzeń. Niestwierdzono</i>
	<i>nieprawidłowości w zabezpieczeniu obiektów.</i>

23.40–23.55	<i>Kontrola miejsca zagrożonego – ul. Morcinka⁵.</i>
KMZ	<i>Sprawdzenie niestrzeżonego parkingu samochodowego i stanu zabezpieczenia pojazdów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.</i>
	<i>Krótkotrwała obserwacja w celu ujawnienia sprawców przestępczości samochodowej. Nie ujawniono żadnych osób zachowujących się w sposób podejrzany, uzasadniający podjęcie czynności legitymowania.</i>
0.00–0.20	<i>Zejsście z rejonu służbowego do KPI w Słupsku.</i>
0.20–0.40	<i>Przerwa w służbie.</i>
0.40–0.50	<i>Powrót w rejon służbowy.</i>
	<i>(...)⁴</i>
5.20–5.30	<i>Zejsście z rejonu służbowego do KPI w Słupsku.</i>
5.30.–6.00	<i>Sporządzanie dokumentacji służbowej i rozliczenie ze służby.</i>
	<i>Uzyskane wyniki:</i>
	<i>1. IWP – 6</i>
	<i>2. IZP – 2</i>
	<i>3. L – 7</i>
	<i>4. P – 4</i>
	<i>5. MKK – 3/350 zł.</i>
	<i>6. KMZ – 14</i>
	<i>7. KZO – 35</i>
	<i>(...)⁵</i>
6.00	<i>Zakończenie służby. Rozliczenia służby dokonał:⁶</i>

⁴ Kolejne zapisy z przebiegu służby.

⁵ Inne wyniki uzyskane w toku służby.

⁶ Stopień, imię i nazwisko rozliczającego ze służby.

Bibliografia

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. Nr 0, poz. 355 z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2001 r. w sprawie rozkładu czasu służby policjantów (Dz. U. Nr 131, poz. 1471 z późn. zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. 2015, poz. 1565).

Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym (Dz. Urz. KGP Nr 15, poz. 119 z późn. zm.).

Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 104).

Wytyczne nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniające wytyczne w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych (Dz. Urz. KGP z 21 listopada 2013 r., poz. 97).

Awsiukiewicz G., Dokumentowanie czynności policjanta pionu prewencji. Wybrane przepisy i przykładowa dokumentacja, Słupsk 2014, www.slupsk.szkolapolicji.gov.pl.